

«Я у Кременці родилась, Кременчанкою зовіть»

(бібліографічний огляд до 90 річниці від дня народження Галини Гордасевич)

Галина Гордасевич народилася 31 березня 1935 року в нашому місті, померла 11 березня 2001 року, і згідно з поетичним заповітом, її поховали на батьківщині у м. Кременці, відспівували покійну в Чеснохрестській церкві, в тій самій де і хрестили, так замкнулося життєве коло Галини Леонідівни Гордасевич. «Кременець народив цю мужню жінку і прийняв на вічний спочинок. Саме тут у неї прийшла ідея національної, української душі. Прийшла з оцих гір, отих лісів, з оцього всього, що вона дитиною мусила пережити» - писав Дмитро Павличко. Галина покинула місто маленькою і не з власної волі. Та про Кременець, як місце свого народження, пам'ятала завжди і мріяла про той день і час, коли побуває в місті своєї появи на світ. Повернення до рідного міста сталося через 50 літ зі словами: «...Я горда тим, що це прекрасне місто стало й моєю колискою. Добридень, мій любий і неповторний Кременцю!»

Старовинний Кременець пам'ятає свою талановиту доньку - лірична поетка, талановитий прозаїк, громадська діячка буде жити у серцях його нащадків вічно. Творче надбання Галини Гордасевич є невичерпним джерелом для сучасних літературознавців, тих, хто цікавиться і належно поціновує творчість українських митців, які ні на хвилину свого власного життя не забували своєї рідної домівки, тієї землі, яка давала їм насагу для творчого пориву.

Відомий кременецький краєзнавець Гаврило Чернихівський у своїх спогадах :

Слід її зірниць// Портрети пером: статті, публікації, спогади, рецензії. Кн. 3 / Г. І. Чернихівський. - Кременець-Тернопіль : Папірус, 2008. - С. 97-105.

У розквіті сил залишила цей світ (штрихи до портрета Галини Гордасевич) // Портрети пером: статті, публікації, спогади, рецензії. Кн. 1 / Г. І. Чернихівський. - Кременець-Тернопіль : Папірус, 2008. - С.245-261. – ділиться враженнями про особисте знайомство, листування з письменницею, про спільну громадську, літературознавчу діяльність.

Першим фундаментальним дослідженням творчої спадщини Галини Гордасевич є спільна наукова праця подружжя Чернихівських: Чернихівська В. І., Чернихівський Г. І. Галина Гордасевич: життя і творчість: монографія. - Кременець-Тернопіль : Папірус, 2010. - 217 с. - автори пропонують аналіз життєвого і творчого шляху відомої землячки. В книзі подано бібліографію літературної і публіцистичної спадщини, репродуковано окремі документальні матеріали, світлини. Монографія дає поштовх до подальших літературознавчих розвідок.

З нагоди 80-річчя від дня народження письменниці та громадської діячки, в Кременці 31 березня 2015 року відбулася Всеукраїнська наукова конференція «Галина Гордасевич: силует на тлі історії». Матеріали з конференції опрацьовані, доповнені та видані книгою "Я зібрана з усієї України": силует Галини Гордасевич на тлі історії : статті, спогади, інтерв'ю, листи, світлини / упоряд. Р. О. Дубровський; заг.та наук. ред. С. С. Кіраля. - Київ; Кременець; Ніжин : Лисенко М. М., 2016. - 288 с. – тут також представленні раніше неопубліковані спогади про письменницю, її листи, інтерв'ю, пісні, світлини.

Серед наукових досліджень творчості Г. Гордасевич вагомим внеском стали публікації викладачів і студентів КОГПА ім. Тараса Шевченка. Це і біографічні розвідки кандидата філологічних наук Романа Дубровського:

Галина Гордасевич: портрет на тлі України / Р. Дубровський // Дивослово. – 2014. - №7-8. – С. 75-79. - де автор розглядає творчість Г. Гордасевич крізь призму її біографії.

До питання художнього автобіографізму в прозі Галини Гордасевич: аспекти діяльності сучасних лінгвістичних і літературознавчих студій / Р. Дубровський // Актуальні проблеми гуманітарної освіти: зб. наукових праць / за заг. ред. А. М.

Ломаковича, В. Є. Бенери. - Кременець : РВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2014. - Вип. 10. - С.149-151. – в статті здійснено аналіз автобіографічних творів Г. Гордасевич, зосереджено увагу на поняттях художньої правди та художнього вимислу, їх співвідношення та взаємодії. Автор вражає автобіографічну прозу письменниці, однією з кращих зразків у сучасній вітчизняній літературі.

Аналізуючи прозовий доробок письменниці, слід звернути увагу на спільну літературознавчу працю викладачів: **Василишин О., Дубровський Р. Мотив смаку у прозі Галини Гордасевич та Бориса Харчука // Актуальні проблеми гуманітарної освіти: зб. наукових праць / за заг. ред. А. М. Ломаковича. - Кременець : РВЦ КОГПІ ім. Тараса Шевченка, 2012. - Вип. 8. - С.152-154.** – в якій проведено дослідження ролі смакових відчуттів, як виразної художньої деталі. У творах Галини Гордасевич мотив смаку служить показу колоритних традицій, соціального становища, або ж, як стилістичний прийом для розкриття характеру героїв. Автори зазначають, що ця тема потребує вивчення на психологічному, естетичному й загально філософському рівнях.

Роль автобіографічного матеріалу в поетичній спадщині Г. Гордасевич, досліджено студенткою: **Микуляк О. Концепт " Місто" у поезії Галини Гордасевич // Студентський науковий вісник: наукові статті / ред. колегія О. І. Дух, Р. О. Дубровський, Т. В. Захарук, Н. Ю. Кісілюк, В. С. Коханська, О. М. Лукач, І. В. Цісарук, О. О. Ястремський. - Кременець : КОГПІ, 2012. - Вип. 8. - С.180-182.** – в публікації простежується тема мотиву «місто» у віршах відомої землячки. Досліджено її поезію, де домінує феномен міста, при цьому проаналізована роль різних міст в житті поетеси, які залишили вагомий слід у її душі.

Кольорові асоціації поезії Гордасевич вивчала студентка: **Дзюра О. Колоративна лексика в поезії Галини Гордасевич // Студентський науковий вісник: наукові статті / ред. колегія О. І. Дух, Р. О. Дубровський, Т. В. Захарук, Н. Ю. Кісілюк, В. С. Коханська, О. М. Лукач, І. В. Цісарук, О. О. Ястремський. – Кременець: КОГПІ, 2012. - Вип. 8. - С.174-177 .** У поетичних творах письменниці ми бачимо її світ сповнений барв радості, смутку, радості, любові, терпіння, які передано через кольорову гаму. Це дозволяє створити картину оточуючого світу, візуалізувати стан душі автора в уяві читача.

Особливості візуалізації топосу Кременця у творах Галини Гордасевич проаналізувала кандидат філологічних наук **Пасічник О. В. Топос Кременця у творах Галини Гордасевич і Дзвінки Торохтушки // Кременецькі компаративні студії : науковий часопис / ред. Д. Ч. Чик, О. В. Пасічник. - Хмельницький : ФОП Цюпак А. А., 2020. - Вип. X. - С.144-151.** Акцентується на локусах малої батьківщини мисткині слова. Це дає можливість читачеві уявити гору Бону, Сичівку, Бонівку, побувати в Ліцейному провулку. Констатується, що обидві авторки піднімають і вирішують проблематику міського буття в суспільно-історичній, соціальній, культурологічній та екзистенційній площинах. Цю тему, під науковим керівництвом Олени Василівни Пасічник, глибше дослідила в своїй магістерській роботі **Остапчук Ю. В. Топос у творчості Галини Гордасевич та Дзвінки Торохтушки: від Сходу до Заходу: магістерська робота ; наук. кер. О. В. Пасічник; КОГПА ім. Тараса Шевченка. – Кременець, 2020. – 65 с.**

Крім названої праці, на кафедрі української мови і літератури та методик їх навчання, проведено ряд наукових розвідок здобувачами магістерського рівня:

Власюк Г. О. Ліричне "Я" в художніх творах Галини Гордасевич: кваліфікаційна робота; наук. кер. Г.М. Штонь; гуманітарний ф-т; КОГПА ім. Тараса Шевченка. – Кременець, 2019. – 85 с. – автор робить висновок, що у своєму творчому «Я» Галина Гордасевич поєднала шляхетність та елітарність галицької інтелігенції, український незламний дух, осягнення його ментальних глибин і моря страждань, які випали на долю нації і особисту.

Гудима М. В. Часопросторова організація художньої прози Галини Гордасевич: кваліфікаційна робота; наук. кер. Р.О. Дубровський; гуманітарний ф-т; КОГПА ім. Тараса Шевченка. – Кременець, 2019. – 97 с. – наукова робота присвячена вивченню прози Г. Гордасевич зосередженої у власній часово-просторовій площині, що формує певну естетичну систему й засвідчує відчуття авторкою плину часу та самолокалізації у просторовому континуумі й речовому світі.

Вінтонів І. І. Структурно-семантична й стилістична характеристика пейзажів у прозі Галини Гордасевич : магістерська робота ; наук. кер. В.Я. Мельничайко; КОГПА ім. Тараса Шевченка. – Кременець, 2020. – 67 с.

Пошуки, вивчення, дослідження творчості і життя Г. Гордасевич тривають, і невдовзі, сподіваємося, поповняться новими біографічними та науковими здобутками про талановиту майстриню пера, людину з доброю душею і мужнім серцем, яка попри життєві негаразди намагалася зберегти свої найцінніші душевні скарби і донести їх до своїх читачів, сучасних і майбутніх.

Творчий доробок Галини Гордасевич в бібліотеці КОГПА ім. Тараса Шевченка

Духовно багатий і щедрий доробок Галини Гордасевич відкриває читачу неабиякий талант, вимогливість до себе і відданість творчому покликанню.

1. Гордасевич Г. Л. Двадцять років і один день : повісті, оповідання. – К. : Рад. письменник, 1984. – 238 с.

2. Гордасевич Г. Л. Із сімейного альбому : есе . – Дубно : Наш край, 1993. – 31 с.

3. Гордасевич Г. Л. Вибране сином: поезії . – Львів : Сполом, 1999. – 64 с.

4. Гордасевич Г. Л. І сказав Ісус : поезії . – Львів : Сполом, 2000. – 64 с.

5. Гордасевич Г. Л. Ера України: поезії . – Львів : СПОЛОМ, 2000. – 64 с.

6. Гордасевич Г. Л. Рядок з літопису : поезії . – Львів : Сполом, 2000. – 64 с.

7. Гордасевич Г. Л. Сонце, вітер і жінка : поезії . – Львів : Піраміда, 2001. – 64 с.

8. Гордасевич Г. Л. Над озером холодної води : поезії . – Львів : Піраміда, 2001. – 64 с.

9. Гордасевич Г. Л. Станція Ворожба : поезії. – Львів : Піраміда, 2001. – 64 с.

10. Гордасевич Г. Л. Ішла весна по місту : поезії. – Львів : Піраміда, 2001. – 64 с.

11. Гордасевич Г. Л. Степан Бандера : людина і міф. – 3-е вид., доп. – Львів : Піраміда, 2001. – 208 с.

12. **Гордасевич Г. Л.** Українка в світі : поезії. – Львів : Піраміда, 2002. – 128 с.

13. **Гордасевич Г. Л.** Твори. Т. 1. Поетичні твори. – Львів : Каменяр, 2006. – 326 с.

14. **Гордасевич Г. Л.** Твори. Т. 2. Проза. – Львів : Каменяр, 2007. – 326 с.

Підготувала: Ольга Ставінська